

OSTAVŠTINA MATE LOVRAKA U HRVATSKOM ŠKOLSKOM MUZEJU

ŠTEFKA BATINIĆ

Hrvatski školski muzej, Zagreb

SONJA GAĆINA ŠKALAMERA

Hrvatski školski muzej, Zagreb

U stalnom postavu Hrvatskoga školskog muzeja kao zasebna cjelina izložena je ambijentalna i vjerno rekonstruirana radna soba književnika i učitelja Mate Lovraka. Namještaj, knjižnica, uporabni predmeti i fotografije dio su vrijedne ostavštine poznatog pisca za djecu koju je Hrvatskome školskome muzeju nakon očeve smrti poklonila književnikova kćerka Đurđica Lovrak Vujasinović. Drugi, neizloženi, ali korisnicima i javnosti dostupan dio donacije, čine knjige, izvorne fotografije i osobito vrijedna rukopisna ostavština koja se čuva u Arhivskoj zbirci Hrvatskoga školskog muzeja kao Osobni fond "Lovrak Mato".

Književna kritika i povijest književnosti podijeljeni su u ocjeni Lovrakova djela, u rasponu od opće priznatosti i obveze čitanja u propisanoj školskoj lektiri do potpunog prešućivanja i neuvrštavanja u opće preglede književnosti.¹ Bez nakane

¹ O Lovraku i njegovu književnom djelu pisali su M. Crnković (*Hrvatska dječja književnost*, 1978.), M. Crnković i D. Težak (*Povijest hrvatske dječje književnosti*, 2002.), S. Hranjec (*Hrvatski dječji roman*, 1998.), D. Težak (*Vlak u snijegu i Družba Pere Kvržice*, 1993.); *Socijalni momenti u djelu Mate Lovraka*, Umjet-

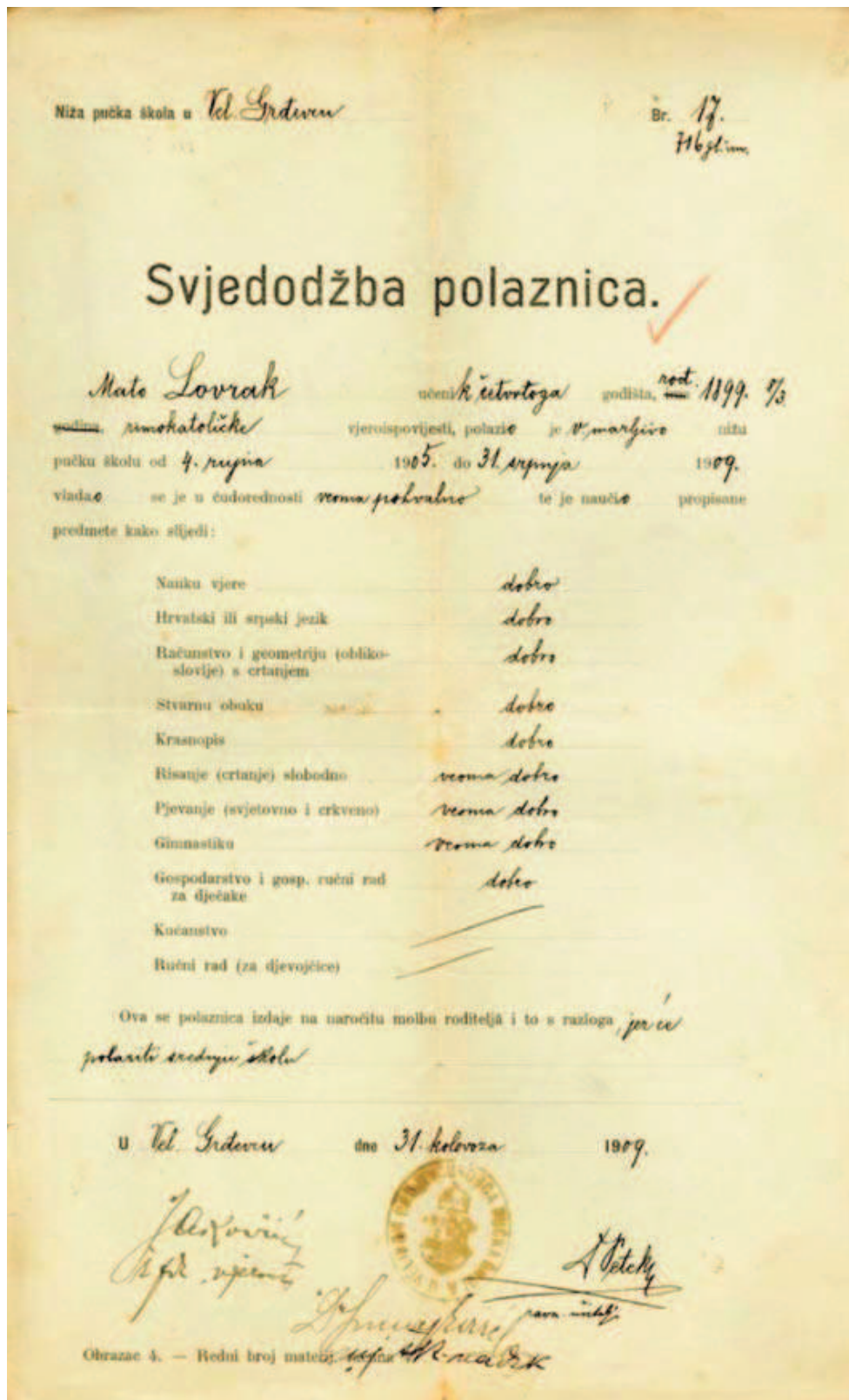

Slika 1. Portret Mate Lovraka

za valorizacijom i ocjenjivanjem vrijednosti i značaja Lovrakova djela, namjera nam je pregledno predstaviti sačuvanu ostavštinu jednoga od najčitanijih i najprevođenijih pisaca za djecu u Hrvatskoj koja se čuva u Hrvatskome školskome muzeju.

Mato Lovrak rođen je 8. ožujka 1899. godine u Velikom Grđevcu, selu kod Bjelovara, u šesteročlanoj obitelji krojačkog obrtnika Mate i majke Ane. Promišljajući o svojim književnim ishodištima, sam pisac u svojoj autobiografiji navodi:

nost i dijete, 1994., br. 5-6, str. 285-289.), I. Zalar (*Dječji roman u hrvatskoj književnosti*, 1978.; *Uloga i značenje Mate Lovraka u razvitku hrvatskog dječjeg romana*, Umjetnost i dijete, 1989, br. 5, str. 309-315.; *Dosadašnja kritička prosudba Lovrakova književnog djela*, Umjetnost i dijete, 1994., br. 5-6, str. 271-277.) i mnogi drugi. Bibliografiju djela Mate Lovraka i literature o djelu Mate Lovraka objavio je B. Pilaš u zborniku *Mato Lovrak u hrvatskoj školi*, Bjelovar, 2000.

Slika 2. Svjedodžba polaznica Niže pučke škole u Velikom Grđevcu Mate Lovraku, 1909.

Slika 3. Mate Lovrak sa svojim učenicima, 1930-ih godina

Osjećajnošću, u punoj mjeri potrebnoj u umjetničkom radu, obdarila me majka. Ona je bila primjer osjećajne žene. Za oca pisac navodi nekoliko vrijednih osobina: Rado je čitao, a umio je zanimljivo i duhovito pričati. Kao član Matice hrvatske, otac je bio pretplaćen na dnevne novine, što je u seoskoj sredini bila rijetkost, i svake je godine dobivao desetak knjiga iz lijepe i poučne književnosti. Osim čitanju, otac je bio sklon i pisanju – vodio je dnevnik i kritičke zapise. Osim obitelji, u tim godinama ranog djetinjstva bili su presudni seoska sredina, priroda, igre i skitnje², temeljne odrednice budućeg Lovrakova “književnog svijeta”. Četverogodišnju pučku školu Lovrak je završio u rodnom selu, a nakon četiri razreda niže realne gimnazije u Bjelovaru upisao se u Učiteljsku školu u Zagrebu. Ispit zrelosti položio je 1919. godine i prema ondašnjim zakonima, nakon dvije

² “Uvijek govorim da ne proživi lijepo djetinjstvo onaj koji kao dijete, bosonog ne trčka slobodno po širokim travnjacima” (Autobiografija, AZ HŠM 4503).

godine službovanja kao učitelj pripravnik položio je 1923. godine završni ispit – praktični učiteljski ispit. Uspješno položivši ispit, stekao je zvanje učitelja za pučke škole. Cijeli svoj radni vijek, kontinuirano trideset i pet godina, Lovrak je radio kao učitelj. Službovao je u Kutini, Klokočevcu, Velikom Grđevcu i Velikim Zdenčima, a od 1934. godine zaposlen je kao učitelj u

Zagrebu. U osnovnoj školi na Selskoj cesti radio je punih 19 godina. Umirovljen je 1954. godine.

Vrijeme Lovrakova učiteljevanja vrijeme je kada je uloga učitelja u sredini u kojoj djeluje bila znatno veća i utjecajnija od osnovne, obrazovne. Učitelji su gotovo po pravilu bili vrlo angažirani u svojim životnim sredinama – uz rad s djecom, društveno su aktivni te socijalno, humanitarno i strukovno organizirani i djelotvorni. Jedna od “uloga” učitelja, posebno onih sklonih pisanju, lijepom i primarno poučnom pisanju, jest zadaća angažiranog pisca, pisca poučnih, odgojnih, moralnih, socijalno profiliranih priča, pripovijetki, zгода, igrokaza i romana namijenjenih djeci. I Mato Lovrak je već kao mlad učitelj počeo pisati i objavljivati u učiteljskim i dječjim časopisima, a 1924. godine objavio je u *Smilju* prvu priču *Strašan san*.³ Iste godine izlazi i knjižica *Iz škole “ljepšega”, namijenjena učiteljima, učiteljskim pripravnicima i ljubiteljima djece*, u kojoj Lovrak niže

³ *Smilje*, 1924., br. 2, str. 23-27.

Slika 4. Ovitak rukopisa pripovjetke *Slatki potok*

primjere iz svoga učiteljskog rada. Takve literarno-metodičke crtice nastavio je objavljivati 1920-ih i 1930-ih godina u pedagoškim časopisima (križevačkoj *Novoj školi*, beogradskom *Učitelju* te zagrebačkim pedagoškim časopisima *Napretku*, *Suvremenoj školi* i *Domu i školi*). Kao što se u svom pedagoškom djelovanju Lovrak distancira od stare herbartovske škole i pedagogije, tako se i u književnom djelovanju nastoji distancirati od dječje književnosti koja je bila u službi takve škole i pedagogije, a posebice od fantastične književnosti, neprimjere tadašnjem dobu realizma. Međutim, simbioza učitelja i dječjeg pisca, odno-

sno sinergija pedagogije i književnosti za djecu, još je uvijek bila prirodna i razumljiva. U članku *Literatura za djecu i savremena pedagogija*, objavljenome u beogradskom *Učitelju* 1933., Lovrak, ponukan pozitivnim ocjenama njegovih knjiga objavljenih iste godine (*Deca velikog sela* i *Družba Pere Kvržice*), iznosi svoja razmišljanja o odnosu suvremene pedagogije i književnosti za djecu: *Danas, u vremenu kad se tendencioznost u literarnom djelu ne smatra pogreškom, nego štaviše vrlinom bit će nešto posve razumljivo, da će se tendencioznost tražiti naročito u djelima za djecu i omladinu. Neće biti pogreška, već na-*

*protiv preka potreba, s kojom će naročito računati savremena pedagogija, da ima pri ruci književna djela za djecu, koja će imati jasnu i nepokolebljivu moralnu, pacifističku, uopće socijalnu tendencu, a danu nenametljivo u lijepom književnom ruhu.*⁴ Tendencioznost u literarnom djelu još se manje smatrala pogreškom i prije "Lovrakova doba", ali je bila u nametljivijem i manje lijepom književnom ruhu. Zapravo, većinom je bila bez ruha, ogoljena, eksplicitna i iritantna, tako da se Lovrakova doista mogla činiti nena-

⁴ Lovrak, 1934., str. 271.

Slika 5. Mato Lovrak u svojoj radnoj sobi

metljivom i diskretnom, iako takva, za-pravo, često nije bila. Ono što Lovrak traži od suvremene književnosti za djecu – *suвременa i zanimljiva tema, jednostavan i sažet stil, izbjegavanje predrastičnih naturalističkih opisa* – i sam pokušava provesti u djelo. To mu, sudeći prema kasnijim književnim ocjenama njegova djela, umnogome i uspijeva. On će doista postati i ostati najuspješniji učitelj-pisac u hrvatskoj dječjoj književnosti ili, kako kaže Zalar, *najdosljedniji pedagog među piscima i najizrazitiji umjetnik među pedagogima* (Zalar, 1983., str. 30.). Znamo li da su do sredine 20. stoljeća, uz malo-brojne iznimke, dječji pisci bili mahom iz redova učitelja, takva konstatacija ni-malo ne umanjuje Lovrakovo značajno mjesto u hrvatskoj dječjoj književnosti. Prva knjiga – zbirka pripovijedaka *Slatki potok* – objavljena je 1930. godine. Već nakon tri godine objavljeni su najbolji i najpoznatiji Lovrakovi romani za djecu: *Deca Velikog sela* (prvo izdanje obja-vljeno u Beogradu), kasnije preimeno-

van u *Vlak u snijegu* i *Družba Pere Kvržice*. Do 1970-ih godina *Družba* je izdana u više od dvadeset izdanja. Lovrak objavljuje nova djela u kontinuitetu, go-tovo svake godine, osim u 1940-tim godinama. Među posljednjima je opus biografske trilo-gije: *Slamnati krovovi*, *Gimnazijalac* i *Prepa-randist*, objavljene od 1963. do 1972. godine.

Tijekom cijeloga svog radnog vijeka Lovrak je bio književno vrlo

produktivan – objavio je dvadesetak ro-mana, i više od 300 kratkih književnih tekstova – pripovijetki, priča, igrokaza, crtica i dr. Djela su mu prevedena na više stranih jezika (češki, njemački, poljski, mađarski, slovenski, albanski i dr.), dra-matizirana i ekranizirana. Romani *Vlak u snijegu* i *Družba Pere Kvržice* dulje su od pedeset godina dio obvezne školske lektire.

U karakterizaciji književnog opusa Mate Lovraka književna kritika ističe naglašenu realističnu i socijalnu poe-tiku proze za djecu, katkad s pretjeranim pojednostavnjivanjem i idealiziranjem u službi jasnoće i pravednosti cilja.⁵ Za-nimljiva fabula, napetost, avanturizam, akcija, vedrina i humor odlike su većine Lovrakovih djela.⁶ Gotovo po pravilu Lo-vrakovi su junaci skupina djece, odnosno glavni je junak ujedno i vođa družbe.⁷

⁵ Crnković; Težak, 2002., str. 366-367.

⁶ Zalar, 1983., str. 27.

⁷ Crnković; Težak, 2002., str. 366-367.

Mjesto zbivanja najčešće su selo i priroda. Stil pisanja odlikuje se kratkim i jednostavnim rečenicama te brzim nizananjem događaja.⁸

Mato Lovrak i njegova djela smatraju se klasikom hrvatske dječje književnosti. Vrijeme njegova djelovanja do 1950-ih godina karakterizira se kao *Lovrakovo doba*, u kojemu je roman postao glavna vrsta hrvatske dječje književnosti i bio popularan među čitateljima.⁹

U Zagrebu je Lovrak sa svojom obitelji živio u stanu na Kazališnom trgu, današnjem Trgu maršala Tita 4, u zgradi Hrvatskoga učiteljskog doma, u istoj zgradi u kojoj je od svog osnutka 1901. godine smješten Hrvatski školski muzej. Višestruke veze s djecom, školom, obrazovanjem i odgojem, kao i doslovna fizička bliskost sa specijaliziranim – školskim muzejom rezultirale su odlukom obitelji da ostavštinu Mate Lovraka daruje Hrvatskome školskome muzeju. Ostavštinu je 1977. i tijekom 1978. godine poklonila kćerka M. Lovraka Đurđica Lovrak Vujasinović. Poklonjena je cijela književnikova radna soba, u kojoj je najviše boravio – namještaj, biblioteka, pripadajuće fotografije, slike, uporabni i ukrasni predmeti. *Bila je to soba koja je bila vrlo skladno uređena, rekao bih muzejski. Sve je bilo na svom mjestu i sve je nalazilo opravdanje upravo za to mjesto. Lovrak se stalno*

Slika 6. Radna soba Mate Lovraka u stalnom postavu HŠM-a

*trudio da objasni svaki predmet, svaku sliku, crtež, knjigu, fotografiju, uspomenu. Brižljivo je to sve čuvao ističući da je u svaki izložak ugrađen dio njega i njegova života.*¹⁰ Osim toga, Muzeju su

Slika 7. Mato Lovrak s unukom, oko 1960.

⁸ Isto, str. 357.

⁹ Isto, str. 376.

¹⁰ Pilaš, 2000., str. 35.

poklonjene obiteljske fotografije, dokumenti, rukopisna ostavština, korespondencija. Građa je prema vrsti, pohranjena u više muzejskih zbirki – u Zbirci školske opreme, učila i nastavnih pomagala, radova učenika i nastavnika, Zbirci izvornih fotografija, u Arhivskoj zbirci i Pedagoškoj knjižnici. Dio donacije – radna soba Mate Lovraka, vjerno je rekonstruirana i izložena javnosti u stalnom postavu Hrvatskoga školskog muzeja.

Drugi, neizloženi dio donacije, koji je dostupan korisnicima, čine knjige, izvorne fotografije i osobito vrijedna rukopisna ostavština koja se, zajedno s dokumentima, čuva u Arhivskoj zbirci Hrvatskoga školskog muzeja kao *Osobni fond Lovrak Mato*.

Arhivska građa **Osobnog fonda Lovrak Mato** čuva se u 37 arhivskih kutija, a nastala je tijekom života, školovanja i djelovanja Mate Lovraka, od 1909. do 1974. godine. Veći dio fonda inventiran je u inventarnoj knjizi Arhivske zbirke pod brojem 4503, prema pravilima arhivistike središnje 1984. godine, a izrađen je i analitički inventar fonda s preglednim popisom građe.¹¹ Građa je heterogena, u rasponu od osobnih dokumenata, školskih i službenih dokumenata, odlikovanja i priznanja, rukopisa, dokumenata

Slika 8. Mato Lovrak bio je omiljeni gost u školama

o profesionalnoj i drugim aktivnostima, do korespondencije i različitih priloga za biografiju. Tijekom arhivističkog sređivanja građa je po sadržajnoj fizionomiji strukturirana u sedam osnovnih serija i pripadajuće podserije. Unutar serija građa je složena prema kronološkom načelu ili prema kombiniranom tematsko-kronološkom načelu / redosljedju.

Prva serija sadržava građu neposredno povezanu s osobom M. Lovraka – **osobne, školske i službene dokumente**, priznanja i povelje, a datira iz razdoblja od 1909. do 1972. godine i smještena je u jednu kutiju.

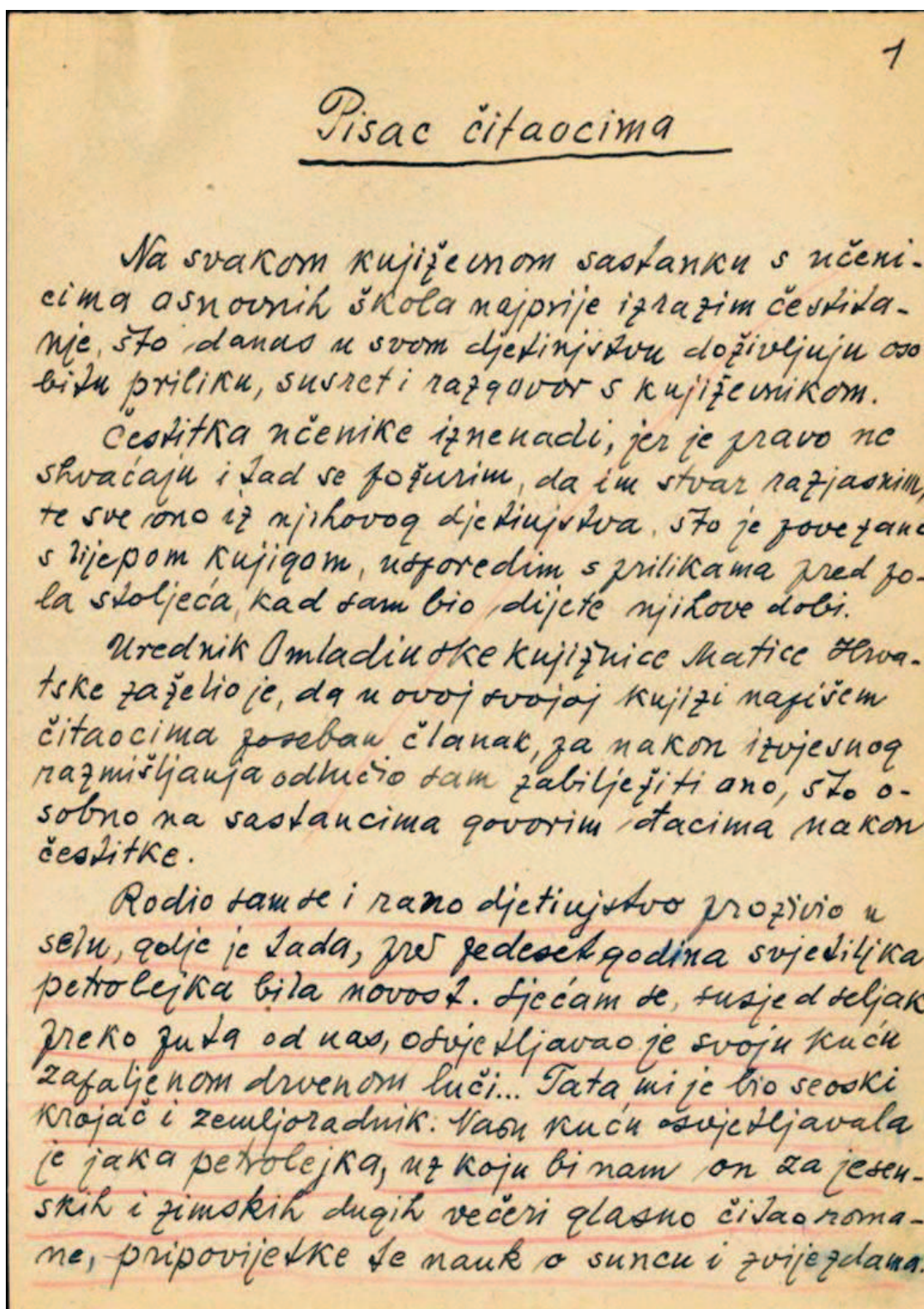
Druga serija sadržava građu **iz školskog života i javne djelatnosti** od 1946. do 1974. (1 kutija), sadržava pripreme za nastavu, bilježnice s napomenama, govore, referate, ugovore s izdavačima, obračune autorskih honorara, intervju i dr.

Treću seriju čine **rukopisi**, rukom i strojem pisani, nastali od 1930. do 1972. go-

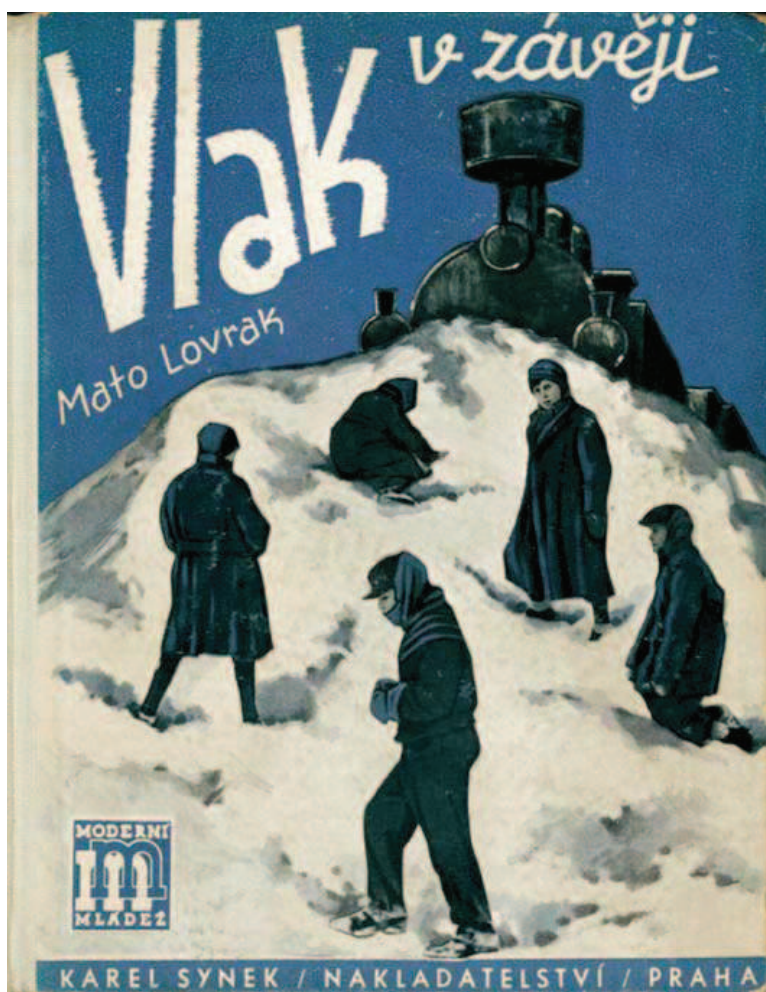
¹¹ AZ HŠM 4501 *Inventar rukopisne ostavštine Mate Lovraka*. Analitički inventar izradila je Jasna Kolarić. Zagreb, 1984.

Slika 10. Rukopis autobiografije

Slika 11. Prijevod knjige *Vlak u snijegu* na češki jezik

dine, smješteni u 15 kutija. Književni su rukopisi podijeljeni u podserije: a) romani i pripovijetke, b) igrokazi, c) dramatizacije i prerade, d) kratke priče, reportaže i prikazi, e) kratke priče i drugi manji rukopisi bez oznake izdavača i godine izdanja. Zadnju, f) podseriju čine ostali (neknjiževni) rukopisi. U sređivanju rukopisa poštovan je kronološki slijed, osim nedatiranih rukopisa, odnosno onih čije su vrijeme objavljivanja i nastanak nepoznati. Takvi su rukopisi složeni abecednim redom. Najviše je rukopisa romana i pripovijetki – 9 kutija. Najstariji sačuvani rukopis je rukopis prve objavljene

ne knjige, one u izdanju HPKZ-a iz 1930. godine – *Slatki potok i druge priče*. Slijedi rukopis *Družba Pere Kvržice* (pod prvotnim naslovom *Pero Kvržica među ljudima*), *Divlji dječak*, *Micek*, *Mucek* i *Dedek* do biografske trilogije: *Slamnati krovovi*, *Gimnazijalac* i *Preparandist* (iz 1972. godine).

Zanimljivo je da je sačuvano ukupno 207 kratkih priča i prikaza objavljenih od 1952. do 1971. godine u svim važnijim dječjim časopisima: *Zabavniku za djecu* u *Oslobođenju*, *Vjesniku*, *Pioniru*, *Veseloj svesci*, *Modroj lasti*, *Radosti* i dr. Uz to, sačuvano je i 126 nedatiranih manjih književnih rukopisa.

Četvrtu seriju čini impresivna **korespondencija** nastala od 1910. do 1974. godine, razvrstana na aktivnu i pasivnu korespondenciju, službenu i privatnu, a unutar abecednog poretka sređena prema pošiljateljima i kronološkim redoslijedom. Podserije su: a) korespondencija aktivna (izlazna), b) korespondencija pasivna – ustanove u zemlji i inozemstvu, c) korespondencija pasivna – pojedinci. Ukupna količina sačuvane korespondencije obuhvaća 10 kutija, od čega 6 kutija čini prepiska s pojedincima. Po brojnosti se izdvaja prepiska s raznim učenicima, a od pojedinaца prepiska s Pavom Barbišem (157

Slika 12. Prijevod knjige na mađarski jezik

kom.), Žarkom Dobrićem (134 kom.), Zdravkom Zimom (107 kom.), Grigorem Vitezom (78 kom.).

Peta serija su **novinski isječci**, složeni u tri kutije i podijeljeni u podserije: a) kratke priče i reportaže, b) scenski prikazi Lovrakovih djela, c) radijske i TV izvedbe Lovrakovih djela, d) filmske izvedbe Lovrakovih djela, e) kritike i prikazi, f)

autobiografski članci, g) biografski članci, h) odlikovanja i priznanja, i) intervju i ankete, j) susreti s učenicima, k) razno.

U šestoj su seriji **prilozi za biografiju**: a) autobiografije, b) kritike i prikazi Lovrakovih djela i c) bibliografije.

Posljednju, sedmu seriju čini **ostala građa**, različitog sadržaja, koja se ne uklapa ni u jednu od prethodnih serija, složena u tri kutije. Među raznovrsnom građom, najvrjedniji dio čine originalni crteži Andrije Maurovića, kojima su ilustrirana pojedina izdanja Lovrakovih djela.

Bogatstvo i raznovrsnost sačuvane arhivske građe osobnog fonda književnika Mate Lovraka, s posebnom vrijednim originalnim rucopisima, dokumentima i korespondencijom, zanimljiva je građa za raznovrsna istraživanja.

U **Zbirci izvornih fotografija** čuva se 40 izvornih fotografija Mate Lovraka.¹² To su portreti, obiteljske fotografije, fotografije iz mladosti, skupne fotografije s učenicima i one iz profesionalne djelatnosti.

U **Zbirci školske opreme, učila i nastavnih pomagala, radova učenika i nastavnih pomagala**, radova učenika i nastavnih pomagala,

¹² Inventarni brojevi: IF 417 – 432, 487, 902 – 916.

vnika čuva se radna soba – namještaj, slike, ukrasni i uporabni predmeti. Uz to se čuva i šest crteža, od kojih su tri djelo samog Lovraka.¹³

Pedagoškoj knjižnici pripala je Lovrakova osobna knjižnica,¹⁴ koja je i evidentirana kao zasebna cjelina. Riječ je o ukupno 482 sveska knjiga od kojih se 182 odnose na izdanja Lovrakovih knjiga (prva i ponovljena izdanja, prijevode). Od ostalih 300 naslova 218 je književnih, među kojima su i prvi hrvatski prijevodi Kästnera – *Tonček i Točkica* u Binozinoj nakladi, *Hrabri razred profesora Justusa* u Minervinoj nakladi, te Molnarovi *Junaci Pavlove ulice*, objavljeni iste (1933.) godine, kada i Lovrakova dva ponajbolja i najpoznatija djela – *Vlak u snijegu* i *Družba Pere Kvržice*.

Hrvatski školski muzej kao specijalizirani muzej čuva građu o povijesti školstva i pedagogije u Hrvatskoj, što znači i ostavštine učitelja i pedagoga. Tako se u muzejskim zbirkama, arhivskoj zbirci i knjižnici čuvaju ostavštine (ili pojedini dijelovi ostavština) učitelja pisaca, autora stručno-znanstvenih pedagoških i književnih tekstova. Poznatiji među njima su: Milka Pogačić, Jagoda Truhelka, Davorin Trstenjak, Dragojla Jarnević, Dragoslav Heilgstein, Ljudevit Krajačić i dr. Ostavština Mate Lovraka po svojoj je cjelovitosti, raznovrsnosti i količini

jedna od najvrjednijih ostavština učitelja pisaca za djecu.

Izložbena cjelina *Radna soba književnika Mate Lovraka* u posjetitelja Hrvatskoga školskog muzeja, posebno u djece, redovito izaziva oduševljenje zbog prepoznavanja, radoznalost i zanimanje. Sačuvana ostavština učitelja i književnika Mate Lovraka, koji je u svom praktičnom učiteljskom, kao i u književnome, bio sljedbenikom modernih pedagoških i književnih strujanja, pruža višestruke mogućnosti istraživanja, uvida i spoznaja o njegovu životu i djelovanju, kao i o vremenu u kojemu je živio.

LITERATURA

1. Arhivsko građa – Osobni fond *Lovrak Mato*, Arhivska zbirka Hrvatskoga školskog muzeja, inv. br. 4501.
2. Autobiografije hrvatskih pisaca / prir. Vinko Brešić. Zagreb, AGM, 1997.
3. Crnković, Milan; Težak, Dubravka. Povijest hrvatske dječje književnosti. Zagreb: Znanje, 2002.
4. Hranjec, Stjepan. Dječji hrvatski klasici. Zagreb: Školska knjiga, 2004.
5. Lovrak, Mato. Literatura za djecu i savremena pedagogija. // *Učitelj* 15(49), 4(1934), 270-275.
6. Mato Lovrak u hrvatskoj školi: književnoteorijski i didaktičko-metodički obzori / ur. Vladimir Strugar. Bjelovar: Ogranak Hrvatskoga pedagoško-književnog zbora BBŽ: Čvor, 2000.
7. Pilaš, Branko. S Lovrakom i njegovim djelom. // *Mato Lovrak u hrvatskoj školi: književnoteorijski i didaktičko-metodički obzori* / ur. Vladimir Strugar. Bjelovar: Ogranak Hrvatskog pedagoško-književnog zbora BBŽ: Čvor, 2000. Str. 33-40.
8. Zalar, Ivo. Dječji roman u hrvatskoj književnosti. 2. izd. Zagreb: Školska knjiga, 1983.

¹³ Inventarni brojevi: P 2787 – 2792; 5796 – 6008.

¹⁴ Inventarni brojevi: Km 596 – 1078.

THE BEQUEST OF MATO LOVRAK AT THE CROATIAN SCHOOL MUSEUM

The permanent exhibition at the Croatian School Museum includes a separate section with a faithful reconstruction of the study of the author and teacher Mato Lovrak. The furniture, the library, various objects and photographs are part of the valuable bequest of the well-known children's author that was given to the museum by the author's daughter Đurđica Lovrak Vujasinović. The second part of the bequest, which is not on exhibition but accessible to the public and to users, contains books, original photographs and an especially valuable legacy of manuscripts - The Mato Lovrak Personal Holdings - kept at the Collection of Archives at the Croatian School Museum. The archives also hold personal documents, documents relating to school and public activities, original manuscripts, correspondence, newspaper clippings, autobiographies, reviews and bibliographies, as well as illustrations

and other material relating to Lovrak's works. The archive holdings span the period between 1909 and 1974 and are kept in 37 archive boxes. The personal archive has been treated according to archival principles and an analytical inventory has been drawn up (The Inventory of the Manuscript Bequest of Mato Lovrak).

Lovrak's bequest at the Croatian School Museum is especially valuable because of its diversity and, more or less, integral quality, which allows us a clearer insight into the mode of work and the time in which the author worked. Original manuscripts with the author's "interventions", a numerous correspondence, documents and photographs are sources for interdisciplinary research and analyses from various aspects. The structure itself and the contents of what has been preserved bear witness to things that were important to the author, and the fact that he was a teacher, a popular children's author who is still mandatory reading in Croatian schools, and that he lived in the building of the Croatian Teachers' Hall, have defined the Croatian School Museum as the logical choice for keeping his bequest.